

4. NEZAMĚŠTNANOST

Nezaměstnanost se vyjadřuje jako poměr počtu nezaměstnaných k obyvatelstvu státu v daném věku, aktuálně v rozmezí 15 – 64 let.

Rozlišujeme nezaměstnanost:

- a) **DOBROVOLNOU** - ta je způsobená tím, že někteří lidé nechtějí být zaměstnáni (nabízená mzda je pro ně příliš nízká, nevyhovuje jim vzdálenost, mají jiné příjmy apod.).
- b) **NEDOBROVOLNOU** - ta je způsobená tím, že není dostatek pracovních míst, tzn., že počet nezaměstnaných převyšuje počet volných pracovních míst.

Podle příčin nezaměstnanost dělíme na:

- a) **FRIKČNÍ** - jde o krátkodobou nezaměstnanost, která vzniká v době, kdy lidé hledají nové pracovní místo (mění zaměstnání, absolventi škol).
- b) **STRUKTURÁLNÍ** - je dána tím, že v určitých oborech poklesne potřeba určitých povolání, vzniká útlum oborů; rozvíjí se nové obory, pro které však původní zaměstnanci nemají potřebnou kvalifikaci, řešením mohou být rekvalifikační kurzy.
- c) **CYKLICKOU** - vzniká v době, kdy klesá HDP, v období recese – klesá výroba, propouští se zaměstnanci, zvyšuje se nezaměstnanost.

Řešení nezaměstnanosti

- a) **AKTIVNÍ** - nezaměstnaný si hledá práci, zvyšuje si svou kvalifikaci – rekvalifikační kurz, doplnění vzdělání, odborné zkoušky apod.
- b) **PASIVNÍ** - nezaměstnaný se zaeviduje na úřadu práce a pobírá podporu v nezaměstnanosti, případně jiné sociální dávky.

Podpora v nezaměstnanosti

Má na ni nárok uchazeč, který:

- *za poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vykonával v délce alespoň 12 měsíců zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ze které se odvádělo pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti*

(započítává se zde i doba invalidního důchodu, výkon civilní služby, péče o dítě do 4 let věku, u postiženého dítěte do 18 let věku, u absolventů škol 6 měsíců studia apod.),

- *požádal ÚP, u kterého je veden o její poskytnutí, o není poživitelem starobního důchodu.*

Podpůrčí doba pro poskytování podpory v nezaměstnanosti

- do 50 let věku 5 měsíců,
- od 50 let do 55 let věku 8 měsíců,
- nad 55 let věku 11 měsíců.

Výše podpory v nezaměstnanosti

- **první a druhý měsíc ve výši 65 %,**
- **třetí a čtvrtý měsíc ve výši 50 %,**
- **další měsíce ve výši 45 %.**

Podpora v nezaměstnanosti se vypočítává z:

- z **průměrného měsíčního čistého výděлку**, kterého uchazeč o zaměstnání dosáhl ve svém posledním zaměstnání,
- z **vyměřovacího základu** přepočteného na 1 kalendářní měsíc u osob samostatně výdělečně činných (podnikatelů),
- z **životního minima** platného pro jednotlivého občana staršího 26 let věku ke dni podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti,
- **maximálně** však 0,58 násobek průměrné mzdy = **20 075 Kč** (pro rok 2021),
- **odejde-li zaměstnanec** ze zaměstnání **dohodou** nebo **dá sám výpověď** (bez závažného důvodu jako je nemoc, péče o malé dítě apod.), dostává sníženou podporu v nezaměstnanosti, **jen 45 %**,
- **ten, kdo dostal odstupné**, dostane podporu v nezaměstnanosti až po měsících, na které získal odstupné (doba podpory je odložena, nekrátí se),
- **ten, kdo je veden v evidenci na úřadu práce si může přivydělat maximálně polovinu minimální mzdy**, ale musí pracovat pouze na pracovní smlouvu, nebo dohodu o pracovní činnosti.

Po ukončení podpůrčí doby má nezaměstnaný nárok na sociální dávku ve výši **životního minima**, což je pro jednotlivce v roce 2021 měsíčně **3.860 Kč**. Není-li aktivní, pak pouze **existenční minimum**, pro rok 2021 ve výši **2.490 Kč** měsíčně.

Podpora při rekvalifikaci

Výše podpory při rekvalifikaci činí 60 % průměrného měsíčního čistého výdělku, kterého uchazeč o zaměstnání dosáhl ve svém posledním zaměstnání.

Kvalifikace

Kvalifikace je souhrnem:

- **teoretických vědomostí** získaných studiem,
- **praktických dovedností a zkušeností** získaných prací v zaměstnání,
- **charakterových vlastností.**

Kvalifikaci nelze **nikdy považovat za ukončenou**, dříve získané vědomosti je potřeba neustále doplňovat (díky technickému pokroku, novým metodám práce, novým sortimentům apod.).

Zvyšování kvalifikace je možné:

- **školením v rámci pracovního procesu** - například **zaškolením** na novém výrobním zařízení mistrem, **coachingem** - dlouhodobějším vedením pracovníka, **asistováním** - pomáháním zkušenému pracovníkovi, sledováním jeho dovedností a zkušeností,
- **mimo pracovní proces** - na **školeních, kurzech, stážích** v zahraničí, **samostudiem**, vyšší formou **studia** (dálkově maturita, VŠ), celoživotním vzděláváním (při VŠ, hradí se).

Rekvalifikace

Její výsledkem může být:

- **získání nové kvalifikace** pro uplatnění v novém zaměstnání (profesi),
- **zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace** včetně jejího udržování a obnovování,
- získání kvalifikace **pro osobu, která zatím žádnou kvalifikaci nezískala.**

Rekvalifikaci zajišťují:

- **zaměstnavatelé** v zájmu dalšího pracovního uplatnění svých zaměstnanců, může se uskutečňovat v pracovní době a zaměstnanci náleží po dobu rekvalifikace náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku,

- **úřady práce** pro uchazeče o zaměstnání (je stanoven **limit 50.000 Kč na tři roky**, více si hradí uchazeč o zaměstnání sám),
- **pracovník sám** podle svého výběru, veškeré výdaje si hradí.